SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 9. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Telefon: Vasa 61 9. | NORDISKT MUSIKBLAD. Stockholm den 1 Maj 1899. | Expedition: Kungstensgatan 56. Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre. Annonspris 20 öre pr petitrad. | 19:e Årg.

Gustaf Hägg.

Den konsertmatiné, som under förra månaden gafs i Klara kyrka af dess organist, direktör Gustaf Hägg, lemnade ett nytt bevis såväl på hans intresse för att framhålla och göra allmänheten bekant med märkliga och storslagna kompositioner för hans instrument, som ock på hans eminenta talang såsom orgelspelare. Denna matiné har gifvit oss en särskild anledning att nu fästa vår uppmärksamhet vid Gustaf Hägg, som för öfrigt genom flere tonsättningar på skilda områden gjort sig bemärkt såsom en af de mest framstående bland våra musikaliska förmågor af ett yngre slägte.

Hans befattning och verksamhet som organist leder oss först till tanken på hans egenskap såsom sådan, och dessa äro så betydande, att man med skäl kan påstå herr Hägg ha upptagit Wilhelm Heintzes mantel såsom vår förnämste orgelvirtuos. Att med mästerskap behandla orgeln, denna jette bland musikinstrument, vill ej säga så litet, och det förutsätter äfven en betydande pianistisk talang, hvilken herr Hägg ock visat sig besitta vid de tillfällen, ehuru få, då han offentligt uppträdt i konsertsalen, deltagande i kammarmusik eller såsom förträfflig ackompagnatör. Mellan pianot och orgeln är dock en stor skilnad. Medan pianisten har att röra sig med en enda klaviatur och ett par pedaler, som göra honom föga besvär, har den som tronar på orgelbänken att sköta icke blott flere mannaler och de besvärliga baspedalerna utan äfven registreringen, som ofta med stor snabbhet måste verkställas under spelet. Pianistens spel är alltså, äfven i fysiskt hänseende ett lekverk mot organistens. Herr Häggs anseende som orgelspelare konstateras äfven af de uppdrag han i likhet med Heintze erhållit att afprofva och inviga nya orglar. Häggs verksamhet som tonsättare skola vi belysa i följande, hans porträtt här åtföljande notiser.

Gustaf Hägg.

Gustaf Vilhelm Petersson-Hägg är född i Visby den 28 november 1867 och tillhör samma Gotlands-slägt som den bekante komponisten Jakob Hägg. Hans musikaliska anlag röjdes ganska tidigt men musikstudierna började ej med allvar förr än det blef beslutet att han skulle söka inträde vid Musikkonservatoriet i Stockholm. Under ledning af nu varande läraren vid detta, Aron Bergenson, började han sålunda studera piano, orgel och harmoni samt erhöll inträde vid konservatoriets orgelklass hösten 1884. Efter två år aflade han en ovanligt vacker organistexamen, men erbjuden att stanna qvar för ytterligare utbildning i orgelspelet fortfor han ännu en termin att förkofra sig i ämnet. Kyrkosångare- och musiklärare-examen för behörighet till sånglärarebefattning vid allmänt läroverk aflade han 1889 och studerade kontrapunkt, komposition och instrumentation för konservatorieläraren, hofkapellmästaren Dente. Vid uppvisningen 1890 spelade han sin egen komposition för orgel, femstämmigt Preludium och Fuga. Året derpå uppfördes vid uppvisningen en af honom för orkester komponerad »konsertuvertyr», som gafs under hans egen ledning. Bland hans kompositioner från denna tid förekomma en sextett och en qvartett för stråkinstrument. Då han 1891 lemnade kon-

servatoriet erhöll han dess belöningsjeton; en sådan för orgelspelning hade han redan förvärfvat. Gustaf Hägg egnade sig nu åt lärareverksamhet i hufvudstaden och komponerade på lediga stunder. Bland hans första arbeten finner man en »Orgelsuite», som erhöll till förläggare den ansedde firman Kistner i Leipzig. Denna suite innehåller Prélude, Pastorale, Invocation och Marche Triomphale, denna senare ett prägtigt stycke, som han vid flera tillfällen låtit höra. Samma år Hägg lemnade konservatoriet blef han tillförordnad organist i Klara kyrka, efter att förut ha tjenstgjort såsom sådan vid andra hufvudstadens kyrkor, och valdes med stor majoritet till ordinarie organist i nämnda kyrka 1893, der herr Hägg sedan årligen gifvit orgelkonserter med utmärkta program, upptagande bland annat stora symfoniska verk, sådana som konserter af Rheinberger, Jubeluvertyr af G. Fischer för orgel, messingsinstrument och stråkorkester. Såsom bekant hade man äfven under den stora utställningen härstädes sommaren 1897 tillfälle att höra dir. Hägg konsertera på den stora orgeln i industrihallen. Såsom ett erkännande af herr Häggs förtjenster som musiker har sedan ett par år tilldelats honom ett af statens stipendier för svenska tonsättare. Om våren 1898 företog herr Hägg en studieresa till Tyskland och Frankrike, der han i Paris gjorde personlig bekantskap med orgelmästarne, konservatorieprofessorerna Ch. Widor och Alex Guilmant, hvilkas framstående tonsättningar för orgel, de förnämsta af nutidens, herr Hägg tolkar med så stor talang.

Kasta vi nu slutligen en blick på Gustaf Häggs tonsättningar, utom de ofvannämnda från hans konservatorietid, finna vi dem förnämligast utgöras af orgel- och pianosaker, men bland dem finnas äfven solo- och körsånger. I främsta rummet ha vi då att framhålla hans stora *Pianotrio* i Gmoll op. 15, tillegnad Mazèrska kvartettsällskapet härstädes och der första gången utförd i slutet af 1896. Detta verk (utkommet på Leuckarts förlag i Leipzig) har väckt stor uppmärksamhet i Tyskland och der mycket lofordats af kritiken. En anmälare i Hamburger Fremd. Blatt finner denna trio »med dess lifliga patetiska första sats, det melodiskt sköna, genom en tankerediger mellansats två gånger afbrutna andantet, det pikanta, roande scherzot och den bredt anlagda, framstormande och harmoniskt rika finalen» innebära de bästa löften för tonsättarens fortsatta kompositionsverksamhet. Näst detta arbete torde Häggs sorgmarsch vid Victor Rydbergs jordfästning i sept. 1895 ha gjort honom mest bemärkt. Under titeln *Sorgtoner vid Victor Rydbergs bår* har densamma utgifvits i pianoarrangement. Den först utkomna kompositionen af hr Hägg var, efter hvad vi kunna erinra oss, en *Valse-Caprice* för piano utgifven 1891. Efter denna ha sedan utgifvits följande hans pianokompositioner: *Några stämningsbilder* (Abr. Hirschs förl.), *Sommartankar*, 6 pianostycken (op. 14), *La Coquette*, Valse de salon, och *Valse lente* (Det Nord. Forlag), *Stämningar*, 4 pianostycken, *Fyra pianostycken* (op. 18), *Elegie* till minne af Zacharias Topelius, *Festmarsch*, bilaga till denna tidning 1897 och *Fantasistycke* i »Minnesalbum», utgifvet af Abr. Lundquist. För orgel har hr Hägg komponerat, utom ofvannämnda suite, *Feststycke* vid Gustaf Adolfs-festen 1894, *Festmarsch* och *Sorgmarsch* samt utgifvit samlingar af orgelkompositioner: *Preludier, Postludier och Fugor* samt *Stämningsstunder vid orgelharmonium*. Äfven för unga pianister har han utgifvit en väl vald samling lättare stycken: *I ungdomsåren*, och för piano arrangerat nordiska folkvisor, sånger och dansar, sammanförda i ett häfte med titel *Från Dal och Fjäll*. På det vokala området framstår hans värderika samling *Finlands skönaste folkvisor* i förträfflig sättning. *Solosånger*, som af honom utgifvits, äro: »Farväl», »Amorosa», »Maj», »Ungdomsdrömmar» och »Slummersång», införd i denna tidnings Musikalbum 1895 (kompon. 1888). Efter hvad vi försport har hr Hägg nyligen fullbordat en symfoni i Ddur för orkester, hvilken antagligen kommer att under nästa säsong utföras på någon af kongliga teaterns symfonikonserter.

I Gustaf Häggs tonsättningar röjer sig en musiker med grundliga studier och ovanligt rik fantasi. Med känsla för det melodiskt sköna förenar han förmåga att frambringa äfven i rytmiskt och harmoniskt hänseende intressanta tonskapelser. Ofta nog öfverraskar han visserligen med en viss ungdomlig dristighet i sina harmoniföljder, men han öfverskrider dermed icke skönhetsmåttet, så som händelse är med en mängd komponister i vår tid. Till hr Häggs karakteristik må vi som slutpunkt i denna uppsats anföra hvad om honom yttras i den tyska tidskriften »Musikwelt» vid anmälan af hans pianotrio. »Han röjer häri», heter det, »en ungdomlig frihetssträfvan och ett stormande nutidslynne. Fastän kompositionens stundom svärmiska dunkel låter oss ana dess upphofsmans »Sturm-und-Drang»-period kan detta ej förringa arbetets förtjenster, ty hvarje sida i denna trio vittnar om en ande, hvars fantasi och förmåga peka mot framtiden. Vi skola lägga märke till namnet Hägg, som oaktadt sin korthet torde komma att intaga ett betydande rum.»

Ur E. von Hartmanns Estetik.

II.

De fria konster, som bero på rumtidlig rörelse och således förmedlas genom »rörligt ögonsken och öronsken», äro enligt Hartmann *de mimiska*. Först möter oss då det rörda ögonskenets konst eller »den abstrakta åtbördsmimiken», som dels är orytmisk och kallas pantomimik (stumt spel), dels rytmisk och blir då dansmimik eller »uttrycksfull dans». Förbinder sig åtbördsmimiken med språkmimiken, så att de stå i vexelverkan och framkalla hvarandra, då uppstår skådespelarkonsten, som förhåller sig till dansen såsom måleriet till plastiken. Under det att enligt Hartmann skådespelarkonsten äfven kan hafva ett ofritt konstskönt till ändamål, måste deremot operasångkonsten, som uppstår genom förbindelsen mellan åtbörd och uttrycksfull sång, alltid hafva en rent estetisk verkan. Åtbörderna blifva i operan mindre lifliga än i skådespelet, enär hon är mindre dramatisk och mera lyrisk än detta med undantag af den grekiska tragedien, som också i många afseenden står den moderna operan närmare än det moderna dramat. Sångåtbördsmimiken lägger således, liksom plastiken och språkmimiken, an på formal skönhet, på stiliseringen, men bör akta sig för att stelna i stereotyp och schablonmessig konventionalitet.

Återstår nu att omnämna den enkla fria konst, som grundar sig på fantasiskenet, eller *poesien*. Språket är dock endast ett om än oumbärligt vehikel för att frambringa det poetiska fantasiskenet; och detta är, till skilnad från andra slag af fantasisken, icke blott det i fantasiens potens upphöjda sinneskenet, utan specielt inbillningskraftens genom de poetiska orpens suggestion utlösta spel. Poesien är således icke blott rumlig eller tidlig utan en rörelsens rumtidliga konst liksom mimiken; den är också den mest universella, mest andliga och derför den högsta bland konsterna.

Poesiens inledning i epik, lyrik och dramatik är analog med indelningen af varseblifningsskenets konster i bildande, toniska och mimiska. Träder sjelfva handlingen i förgrunden och ger sig ett uttryck i spelet — ehuru det icke nödvändigt måste utföras —, så uppkommer dramatiken, som är en syntes af de båda föregående arterna, den åskådliga objektivitetens och den känslomessiga subjektivitetens sferer. Man har indelat dramat efter modifikationerna i komedi och tragedi, och till dessa hafva somliga lagt försoningsdramat, som motsvarar det rörandes modifikation, hvilken man i epik och lyrik och numera ofta i dramatiken icke skiljer från det tragiska;

men denna inledning finner Hartmann icke lämplig hufvudsakligen af det skälet, att en (under-) indelningsgrund antingen måste genomgå alla diktarterna eller också icke finnas i någon. Efter sin princip, som närmar sig en betydelselös schablon, indelar han dramatiken i stället i lyrisk, episk och rent dramatisk. Vid dessa arter betraktar han förnämligast de historiskt gifna formerna; en åtgärd, som han just klandrat i Hegels systematiska framställning. Den första arten, som har en lyrisk grundton, men i hvilken, liksom i den följande arten, de handlande personerna äro till det inre passiva och handlingen således episk, skall motsvaras icke blott af indernas drama, utan ock af den grekiska tragedien med sin kör. Dessas blifvande estetiska betydelse ligger deruti, att de blott äro den poetiska sidan i ett sammansatt operaartadt konstverk; den lyriska dramatiken lefver också qvar i vår moderna opera, hvilken i rikt mått använder stämnings- och situationslyriken. Den episka dramatiken skall härleda sig från de medeltida bibliska spelen, hvilka inneburo företräden framför det antika dramat genom sin frihet från masken och sin dekorationslöshet, i det att den förra nödgade skådespelaren utveckla en fysionomisk mimik och den senare tillät oberoende i tid och rum. Till denna art hör äfven den nyare tidens drama, särskildt spanionernas, enär deruti saknas handlingens enhet och dess genomgående spänning och stegring. Detta gäller ock Shakspeares flesta dramer, isynnerhet de historiska, som förråda en väsentligen episk komposition; när han når en verklig dramatisk verkan, är det ej på grund af, utan trots den episka hållningen, något som hans efterföljare i allmänhet misskänt. Den episka dramatiken eger enligt Hartmann icke ett bestående estetiskt berättigande såsom den lyriska, endast en kultur- och konsthistorisk betydelse. Den högre syntesen af det enaktiga grekiska dramat och Shakspeares utvecklade drama skall gifvas i den »rent dramatiska dramatiken» der den motivatoriska spänningen af den inre handlingen skall stegras akt för akt. Schiller och Kleist hafva närmat sig, men icke hunnit mogna för denna högsta form, för hvilken det ännu icke finnes något fullständigt uttryck.

Från de enkla konsterna öfvergår Hartmann till de *sammansatta,* hvilka visserligen stå principielt öfver de förra, men ingalunda göra dem öfverflödiga; verken af de enkla är finare, af de sammansatta djupare och mäktigare, och dessa gripa derför lättare den stora lekmannapubliken. De fria konsterna kunna endast sammansmälta med hvarandra, icke med de blott formalsköna eller med de ofria, med hvilka de endast kunna gå hand i hand eller ytligt sammanbindas. Först behandlas de *binära* förbindelserna. Mellan de konster, som hafva något gemensamt i afseende på varseblifningsskenet, kan en sammansmältning ega rum; rörelsens rumtidliga konster (de mimiska) kunna således å ena sidan sammansmälta med en den rumliga hvilans konst (måleriet), då den sceniska mimiken (pantomimen) uppstår, och å andra sidan med en den tidliga förändringens konst (musiken), hvilket ger den med musik beledsagade dansmimiken. Binära förbindelser kunna också uppstå mellan de tidliga varseblifningskonsterna och poesien, för så vidt man nemligen vid denna tager i betraktande den serie af varseblifningsintryck, som skola väcka det poetiska fantasiskenet, d. v. s. serien af de hörbara ordklangbilderna eller af de med blicken genomlupna skriftecknen. Förbunden med poesien gifver språkmimiken poesiföredraget, hvarvid (enligt Hartmanns mening) läsepoesien icke kommer i betraktande, utom på grund af något särskildt skäl, såsom vid dialektdiktningar, der orden lättare förstås genom att höras än läsas. Vokalmusiken är en förbindelse af uttrycksfull sång och poesi, således ej en enkel konst eller en underart af musiken, såsom den vanligen betraktas; i de båda deri ingående konsterna, af hvilka poesien (bäst stämnings- och situationslyriken, men äfven den lyriska epiken i kantaten och oratoriet) är ideelt dominerande och tonkonsten öfvervägande sinligt preoccuperande, måste grundstämningen vara den samma och skiftningen i känslan löpa fullkomligt parallelt. Förbindelsen mellan poesi och mimik ger det dekorationslösa skådespelet, hvilket endast har ett antiqvariskt intresse och egentligen tillhör en förgången historisk epok.

Bland *ternära* förbindelser behandlar Hartmann först den mellan de tre varseblifningskonsterna dansmimik, instrumentalmusik och sceniskt måleri: baletten, hvilken visserligen för närvarande nedsjunkit till dekorationsstycke, men som i sin renhet, och då hufvudvigten lägges på den mimiska handlingen, innehar »en hög rang inom varseblifningskonsternas sfer», ja enligt Hartmann måste stå öfver alla enkla sådana i abstrakt etetiskt värde. Derefter upptager han förbindelsen mellan varseblifningskonster och poesi, hvilken dels gifver den af instrumentalmusik beledsagade sången, der författaren egentligen och sist åsyftar operan, ehuru denna först behandlas senare; dels skådespelet med dekoration, der han åter (liksom vid »den sceniska pantomimen») och temligen detaljeradt behandlar scenens fordringar.

Operan, som redan betraktas vid »sångåtbördsmimiken», och till hvilken författaren äfven tagit hänsyn vid »instrumentalvokalmusiken», är slutligen den enda *qvarternära* förbindelsen, nemligen af poesi, sångåtbördsmimik, instrumentalmusik och dekorationsmåleri, hvilka konster efter denna ordning äro af betydelse för hela den sammansatta konsten; orkestern, som representerar instrumentalmusiken, har i den moderna operan tillökats i oerhörd grad, och det är derför, då man måste förtaga dess gent emot sången alltför starka verkan, nödvändigt att göra dess plats lägre än åskådarnes, såsom Richard Wagner förordade.

Wagner, som egde samma Buddhistiskt-panteistiska grundåskådning på Schopenhauers botten som Hartmann, är enligt denne förnämligast märklig såsom operadramats utbildare derigenom att han påvisade »den motsägelsefria möjligheten» af en opera såsom en förening af musikalisk betydenhet och högsta dramatiska uttrycksförmåga. Han begick dock sedermera det felet, att lägga recitativet till grund för hela operan, ej blott för de specifikt dramatiska ställena i dikten — ehuru hans egna operor ingalunda äro särskildt dramatiska, utan ofta i hög grad lyriskt utspunna —, samt att underskatta både körens och arians betydelse; hvarjemte han ej insåg, att »intet är mera oestetiskt än måttlöshet, och att ingen måttlöshet är sämre än den, som genom de på hvarandra följande intryckens alltför stora varaktighet pressar den sista återstoden af mottaglighet ur åhörarens själ och sinnen». Hartmann polemiserar ock mot Gustav Engels öfverdrifna uppskattande af ledmotivet, hvilket orsakar en öfvervigt af den reflexionsmessiga kompositionstekniken och genom sin till största delen abstrakta och begreppsenliga föreställningshalt för utom konstens gränser.

Musikbref från Napoli.

»Iris» af Pietro Mascagni.

April 1899.

Mycket omskrifven och föga mindre omtvistad alltsedan sin première i Roma förra året, har *Mascagnis* senaste opera »Iris» i dessa dagar för första gången uppförts i Napolis förnämsta Thalia-tempel, den lika kolossala som lyxuösa *S. Carlo-teatern.* De fyra föreställningar, hvilka gåfvos under tonsättarens egen, i sin något öfverdrifna liflighet ganska originella ledning, helsades — jemväl på grund af ett i det hela taget och speciellt i fråga om titelrollen, utförd af den talangfulla sångerskan *Amelia Karola,* utmärkt återgifvande — af den talrika publiken, liksom af den dagliga pressen, med ett bifall, som var nästan väl stormande för att länge hålla i sig. I sjelfva verket vittnade också

redan den nästföljande representationen om ett betänkligt aftagande af hänförelsen.

Den af den framstående diktaren *Luigi Illica* skrifna libretton, hvilken har att uppvisa en ovanligt artistisk, hos oss i den vägen okänd utstyrsel i äkta japansk stil, är en särdeles stämningsfull och fängslande skildring från den »yttersta österns» land. Den är dock nästan väl hyper-poetisk, med verkliga känsloutbrott af författaren, interfolierande sjelfva dialogen — också en nyhet i sitt slag! — samt, synnerligast i den för resten mycket korta tredje och sista akten, öfvermåttan allegorisk och filosoferande. Symbolismen kulminerar i Illicas idé att låta den döende Iris förnimma rösterna af styckets öfriga hufvudpersoner, hvilka hvar och en i sin mån, såväl hennes egen gamle blinde fader, som den lefnadslustige ynglingen Osaka och den samvetslöse kopplaren Kioto * — en vedervärdig företeelse, hvilken emellertid genom en semi-komisk anstrykning erhållit ett visst försonande drag — genom sin sjelfviskhet vållat hennes tragiska öde. Under namn af »l'egoismo del Cieco» etc. erkänna de i tur och ordning sina resp. felsteg, samtliga med den något banala afslutningsfrasen: »Ecco la vita, addio!» Der vid lag utgör Mascagnis nyaste opus en fullständig kontrast till hans förstlingsarbete, det hittills i det hela taget, oafsedt afgjorda framsteg i fråga om instrumentation och orkesterbehandling, mest lyckade och på samma gång mest populära af hans verk, hvilket med slående natursanning tecknar bilder ur sicilianska folklifvet.

Operans början förråder emellertid otvetydigt kompositören af »Cavalleria rusticana», i det att förspelet för öppen ridå målar soluppgången i en idyllisk, liten japansk by, med Japans »heliga» berg, Fusijama, tronande i bakgrunden. Så upphäfver solen sjelf, företrädd af en osynlig kör, sin mäktiga stämma —, en utomordentligt praktfull, sannskyldig jubelhymn —, framhållande alla sina välgärningar mot menskligheten. Ifrågavarande scen är verkligt hänförande; skada blott, att den ej är fullt originell, då den bär vittne om ett nästan alltför pietetfullt studium af Wagner, framför allt af dennes »Rheingold» och »Götterdämmerung». — I första akten verka dessutom särskildt anslående musmérernas friska tvätt-kör och Jors, solens sons, »alias» Osakas, smältande ljufva serenad under den i och för Iris' enleverande af honom med biträde af Kioto föranstaltade teaterföreställningen.

* I förbigående sagdt, en märkvärdig brist på uppfinningsförmåga att uppkalla dessa efter några af Japans förnämsta städer; huru löjligt skulle det t. ex. ej hafva förefallit, om Turiddo och Alfio i »På Sicilien» i stället hetat Messina och Palermo!

Den trots sin nästan onaturliga naivitet ytterst älskliga hjeltinnans parti är alltigenom behandladt »con amore», och skulle vi deraf särskildt framhålla något, så vore det den för hennes oskuldsfulla karaktär synnerligen målande legenden om bläckfisken (i andra akten) äfvensom hennes ofvan berörda dödsscen, som försiggår på bottnen af ett bråddjup utanför Tokio, hvari den arma störtat sig för att undgå skam och vanära. Ensam och öfvergifven af alla, klagar hon i nattens djupa mörker sin oförskylda nöd, då plötsligt, som en hugsvalare från ofvan, en flod af ljus strömmar ned öfver henne. »Ett stort öga betraktar mig, det är solen, den kära solen», utropar hon jublande; »du sol öfverger mig ej, jag hvilar i dina strålar, i ditt ljus! Mitt öga bländas af ett blomsterhaf, luften genljuder af himmelska sånger»! I sjelfva verket framträder solen så småningom i sin fulla glans, i bakgrunden blir Fusijama synligt, med hela sin sluttning öfversållad af blommor, hvilka, såsom genom ett trollslag, uppspira ur jorden, fullständigt betäckande den lilla Iris, hvars högsta jordiska lycka bestod i omhuldandet af Floras sköna skyddslingar, och som nu, lycksalig, utandas sin sista suck, under det att den härliga solhymnen från första aktens början höres i fjerran, ett eko af sferernas eviga harmoni.*

»*Anteros.*»

Musikpressen.

På G. Abr. Lundqvists förlag har utkommit följande häften

för sång med piano:

Andreas Hallén: ur operan »Waldemarsskatten»: 1 *Aras monolog* (2:a akt), »Jag vet ej hvad jag känner» (ess-g eller h) Pr. 1 kr.; — *Duett* mellan Valdemar och Ava (2:a akt), Ni här stolta jungfru» (V. d—f; A. d—giss) Fr. Kr. 1,50; — 3 *Abbotens berättelse om skatten* (3:e akt) »Snart straffet, helgerånare, dig når». (h—d) Pr. 1 kr.; *Ava i jungfrutornet* (4:e akt) »Så öfverger mig Gud» (e—a) Pr. Kr. 1,50.

På Abr. Hirschs förlag har utkommit

för piano, 4 händer:

Hallén, Andreas: *Dödens ö* (Todten-Insel), symfonisk dikt för stor orkester. Arrangement. Pris 2 kr.;

för piano, 2 händer:

Hallén, Andreas: *Dödens ö* (se ofvan) Pris kr. 1,50.

Dvorak, Ant.: *Den gamla borgen.* Novelett. Pris 75 öre;

för en röst med piano:

Valentin, Karl: *Ett häfte sånger* till dikter af Hans Hopfen (med svensk och tysk text). Pris kr. 1,50;

för sopran och alt med piano eller orgel:

Åkerberg, Erik: »*Kommen hit, I alle som arbeten*». Duo, op. 35. Pris 1 kr.;

för en röst med gitarr-ackompagnement:

Sånger, arrangerade af A. Eggers. 2:a häftet af Bibliotek för gitarr. Pris kr. 1,50.

På Elkan & Schildknechts förlag har utkommit

för piano, 2 händer:

Wahlström, Nina: *Visby Rosor.* Vals. Pris 1 kr.

Det Nordiske Forlag, Musikforlaget Henr. Hennings, Köpenhamn (Stockholm: Elkan & Schildknecht) har utsändt

för en röst med piano:

Stenhammar, Wilh.: *To Diyte,* op. 10. Pris kr. 1,50. — *Fyra svenska sånger,* op. 16. Pris 2 kronor.

Då det musikaliska innehållet af Halléns opera i början af detta nummer omordats, anse vi öfverflödigt att närmare ingå i redogörelse för dessa häften, hvilka, såsom man ser, upptaga några af operans förnämsta partier och sålunda kunna gifva begrepp om det hela. Detta får man annars utförligare och mångsidigare lära känna i det på samma förlag i julas utgifna förkortade klaverutdrag med förbindande text. Sångens idkare få emellertid själfva med dessa häften pröfva på utförandet af nummer ur den omtyckta operan, och såsom af det här angifna tonomfånget synes, kräfvas ej i allmänhet särdeles höga eller djupa röster för utförandet.

För den symfoniska dikten »Dödens ö» af Hallén ligger en dikt (efter E. v. Enzberg) till grund, hvilken är införd å båda ofvannämnda klaverutdrag framför musiken. Första versen talar om hur i dyster skymning färjmannen Döden för sin båt öfver det lugna vattnet till klippbeströdda ön (tecknadt å vignetten); i andra versen talas om hur anden under englars sång höjer sig uppåt och hur i sabbatsfröjd allt ve sig vänder. I sammanhang härmed råder i första delen af kompositionen en dyster stämning, medan slutet har en ljusare och gladare karaktär. Det hela är en vacker tonsättning, med hvilken man i sin ursprungliga gestalt, som orkesterverk, fick göra bekantskap vid komponistens konsert den 10 februari förra året i Musikaliska akademien.

Dvoráks novelett »Den gamla borgen» har också en stämning, som om noveletten ville skildra en nattlig vandring genom spöksalar i ett gammalt förfallet slott. Musiken i densamma är rätt originel. Andra toner ljuda i »Visby Rosor» en vals, hvars vignett är prydd med en fin utsigt öfver Visby med hafvet bakom. Valsen är

* Vi begagna tillfället att här göra en rättelse i samme korrespondents »Musikbref från Firenze» i N:o 4 denna årgång, hvari står Adelina Sterle i stället för Adelina Stehle.

anlagd i stor stil med introduktion och coda, innehållande melodiskt och rytmiskt danslifvande musik. — Det återstår oss att yttra något om sångerna. Åkerbergs Duo synes af texten vara ämnad till kyrkligt bruk. Den är melodisk och hållen i värdig religiös stil. Valentin och Stenhammar äro välbekanta och ansedda sångkomponister. Af den förstnämndes sånger i föreliggande häfte anslår oss mest den andra i ordningen »Lied» (»Visa») (f—g) en verkligt förträfflig sång. De öfriga: »Nur Eine» (»Blott en» —; d—g), »Der Herbst ist kommen» (»nu hösten kommit» —; ess—g) och »Dieweil du mich verlassen hast» (»Alltsedan du gick bort från mig —; ess—g) gå i en ton af »weltschmerz». Samtliga sångerna äro väl harmoniserade men ha den egenheten, att ingen slutar i tonikan. — Stenhammars »To Digte» med ord af J. P. Jacobsen utgöras af »Du Blomst i Dug» (ciss—g) och »Irmelin Rose» (a—fiss eller a). Den första af dessa är i moll med vexlande harmoni, af närliggande tonarter, den senare i enkel balladstil och durtonart. Af de svenska sångerna hafva de båda mellersta folkvisans enkla melodiska natur och ackompagnementet är lika enkelt. Första och sista sångerna äro större anlagda. Den första är en väl funnen musikalisk tolkning af Heidenstams egendomliga, något dystra text, slutande med strofen »Låt oss gå hem, när ängen ligger mörk, och låt oss dö unga». Den sista sången »Fylgia» med sitt rörliga ackompagnement anse vi för den vackraste perlan i samlingen. Sångerna äro för öfrigt allesammans intressanta ej minst hvad beträffar ackompagnementet, som är mästerligt, utan harmoniskt effektsökeri och tvära kastningar, hvaraf nutidens sångkompositioner så ofta vanställas.

Sångbiblioteket för gitarrspelare innehålla i väl vald samling 20 sånger af olika kompositörer, mest svenska, såsom F. Arlberg, Berens j:r, Dannström, Josephson, A. F. Lindblad, Söderman, Wennerberg m. fl.

Från scenen och konsertsalen.

Kgl. teatern. April 17 Weber: *Oberon* (Puck, Fatima: fröknarna Maria Malmerfelt och Lotten Morell, 1:a debuter). — 19 Stenhammar: *Tirfing.* — 20, 22, 25, 28, 30 Andr. Hallén: *Valdemarsskatten* (Ava: fröken Nordin, deb., Bylgia, Unna, Dufva, Dröfn: fröknarna Hulting, Hallgren, Lindegrén, Edström; Valdemar: hrr Forsell och Lejdström; Olof Eskilson: hrr Ödmann och Lejdström; Abbot Clemens: hrr Sellergren och Elmblad; En riddare: hrr Lejdström och Malmsjö). — 21, 23 Bizet: *Carmen* (Micaela: miss Eldée, gäst; Smugglarhöfdingen: hr Ericson). — 26, 29 Mozart: *Enleveringen ur seraljen,* komisk opera i 3 akter af Bretzner. Dansen af Glasemann. Nya dekorationerna af C. Jansson (Constance, Blonde: fru Östberg, fröken Karlsohn; Selim pasc a: hr Grafström; Belmonte, Pedrillo, Osmin, Mustafa, van Höft: hrr Lemon, Strandberg, Elmblad, Henrikson, Bröderman). — 27 Gounod: *Romeo och Julia* (Julia: miss Eldée; Stefano: fröken Morell, debut).

Vasa-teatern. April 17—30 Offenbach: *Frihetsbröderna* ($^{24}/_{4}$ Fru Emma Bergs recett. — 25 gång) — 23, 30 *Vermländingarne.*

Musikaliska akademien. April 18 *Musikföreningens* 3:e abonnemangskonsert. Biträdande: grefvinnan Math. Taube, fru Davida Afzelius, dir. O. Lejdström, k. hofkapellet. Dirigent: prof. Fr. Neruda. 1 J. S. Bach: Magnificat (1730), (Jungfru Marias lofsång. Luk. ev. 1, 46 och följ.) för soli, kör och ork. 2 G. Verdi: Pezzi sacri (Andliga sånger) för kör och ork. (1898). — 23 *Sångsällskapet O. D:s* matiné med biträde af k. hofkapellet. Dirigent: dir. mus. Iv. Hedenblad.

Vetenskapsakademien. April 20, 27. Kammarmusiksoaréer af *Aulinska qvartetten* (Tor Aulin, Chr. Sandqvist, Ax. Bergström, Berndt Carlson, Wilh. Stenhammar). 1:a soarén: 1 R. Schumann: Stråkqvartett, A moll, n:o 1; Cesar Franck: Sonat för violin och piano; 3 L. v. Beethoven: Stråkqvartett, n:o 11, F moll, op. 95. — 2:a soarén: 1 Jos. Haydn: Stråkqvartett, D moll; 2 P. E. Lange-Müller: Pianotrio (manuskr.); 3 Beethoven: Stråkqvartett, C dur, op. 59, n:o 3. — 21 *Almquistafton* af Sven Scholander.

I »Valdemarsskatten» tycks kongl. teatern ha funnit en verklig skatt, ty sällsynt är hos oss att en operanyhet så som denna under endast tre veckor går tio gånger för fullt hus. Välbetänkt är rolernas dubbla besättning, såsom ofvan synes, hvarigenom fortgången underlättas. Såsom Ava har fröken Nordin haft sin tredje debutrol. Stor röst och ståtlig figur äro egenskaper, hvilka vi förut omnämnt hos henne. Intonationen var nu säkrare än förut och framställningen i det hela lyckad. Företrädarinnan i rolen verkade dock mera sympatisk med mera värme och behag i sången och mera dramatiskt lif i mimik och spel. Ett par andra debuter egde rum i »Oberon», deri fröken Malmerfelt första gången beträdde scenen som titelrolens innehafvarinna. Partiet är för obetydligt att deraf kan dömas om hennes begåfning för scenen. Rösten är ej stor men behaglig och ett fördelaktigt yttre tillkommer äfven. Fröken Morell, den andra debutanten, har, som sagdt, förut uppträdt på scen i Kristiania. Såsom Fatima visade hon ganska goda egenskaper i sång som spel och hade en andra debut strax derefter i »Romeo och Julia», såsom pagen Stefano, af henne återgifven med hurtighet och godt sångföredrag. I samma opera tog miss Lilian Eldée farväl af publiken, sedan hon förut äfven låtit höra sig som Micaela i »Carmen», äfven då på franska språket. Men en liten och späd, välskött stämma och behaglig apparition gjorde hon ett rätt godt intryck men framstod ej såsom någon förmåga af betydenhet. — Mozarts »Enleveringen», hvars textinnehåll etc. vi i föregående nummer framstält, har nu äfven gått öfver scenen efter en hvila här af 33 år. »Enleveringen ur seraljen» eller »Constance och Belmont», komedi med sång i 3 akter af A. Bretzner, öfvers. af M. Altén, balett af L. Deland gick först öfver vår operascen d. 21 sept. 1814 och upplefde sedan till 14 okt. 1846 19 representationer. Huru många gånger den gick vid reprisen 1866 erinra vi oss. Affischens uppgift att den nu gafs 13:de gången måste i alla fall vara oriktig. Af de utförande framstod i första rummet fru Östberg som Constance genom ett mästerligt återgifvande af sitt svåra vokalparti. Dernäst förtjenar hr Elmblad beröm för sin karakteristiska framställning af turken Osmin, om ock en kort förut iråkad heshet ännu syntes inverka menligt på sångstämman. Fröken Karlsohn samt hrr Lemon och M. Strandberg löste väl sina uppgifter i de öfriga hufvudrolerna. Om ock en och annan ålderdomssvaghet vidlåder operan, eger den dock så mycket vacker och förträfflig musik och rolig komik, särdeles i Osmins klassiska personage, att intresset ej förslappas vid åhörandet af denna Mozarts-opera som bildar öfvergången till hans klassiska storhetstid. Operans utförande leddes på bästa sätt af herr Nordqvist.

På Vasa-teatern går »Frihetsbröderna» med en framgång, som liknar »Geishans». Den 25:e föreställningen gafs som recett för den behagliga operett-divan fru Emma Berg, som då blef rikt och varmt hyllad. För konserternas omnämnande ega vi här föga utrymme.

Musikföreningen under prof. Nerudas ledning hade vid sin vårkonsert nöjet att öfverblicka en nära fyld salong. Vid konsertens slut och äfven under densamma visade ock publikens upprepade bifallsyttring tacksamhet för aftonens musikhögtid. Såväl sällskapet som dess dirigent och solister äfvensom hofkapellet hade äfven gjort sig deraf förtjenta. Programmet hade att uppvisa den säregna föreningen af Bachs och Verdis namn på den andliga musikens område. Bachs »Magnificat» innehåller i sin ålderdomliga stil många skönheter, hvilka kommo till sin fulla rätt så i solo- som kör- och orkesternummer, af hvilka särskildt må påpekas inlednings- och slutkörerna, körerna »Han med sin starka arm» och »Alla slägten prisa salig» samt ariorna »Min ande fröjdar sig» och »Ty han har sett till sin tjenarinna». Verdis »Andliga sånger» vittna om en märklig och storslagen skaparkraft hos den 85-årige maëstron. Af dessa kompositioner från senaste tid utfördes nu »Stabat mater» för 4-stämm. kör med orkester, »Te deum» för 8-stämm. kör och »Laudi» för damkör, alla tre af präktig musikalisk verkan och ej minst hvad det mäster-

liga skiftningsrika orkesterarbetet beträffar.

Öfriga, ofvan anförda, konserter få vi af brist på utrymme omnämna i följande nummer.

Musiknotiser.

Från hufvudstaden och landsorten.

Kgl. teatern. Förste hofkapellmästaren Conrad Nordqvist har till k. teaterns direktion inlemnat ansökan om afsked från sin befattning som extra kapellmästare vid institutionen. Ännu har man sig ej bekant om hr Nordqvist kommer att afgå, hvilket skulle beröfva teatern en mycket behöflig och dugande kraft, ej heller vet man med visshet orsaken till hr Nordqvists ansökan. Det säges emellertid, att missbelåtenhet med teaterledningen föranledt hr Nordqvist till det steg han tagit.

Halléns opera »Valdemarsskatten» har nu utkommit i fullständigt klavérutdrag med text å Raabe & Plothows förlag i Berlin. Der kallas dock operan, förenkladt, endast »Valdemar». Det är tillegnadt svenske kronprinsen, till hvilken ett exemplar öfverlemnats af kompositören.

Musikhistoriskt museum. Ehuru blott ett par månader förflutit sedan »upproper» om bildande af ett sådant offentliggjordes, har dock redan nu till samlingen lemnats en mängd gåfvor, intygande, att nämnda idé omfattats med det varmaste intresse inom skilda delar af vårt land. Sålunda har museet erhållit följande gåfvor af:

Carl Cladius i Malmö — skaparen af det första och största speciela musikhistoriska museum i Sverige — en samling af 20 gamla sällsynta musikinstrument, alla i spelbart skick, samt ett par sexhundraåriga notskrifter. Samlingen utgöres af följande nummer: Clavichord (1787), Taffelpiano (1800), Harpa (1785), 2 Lutor, 3 Cittror, Violoncell (1782), Pochette (dansmästarviolin), Cymbal, Glasharmonika, Flöjt (»flûte traversière» af elfenben från 1700-talet), Klapphorn eller Kenthorn, Lyragitarr, Nyckelharpa (fr. Upland), Skånsk träskofiol, Afrikansk violin, Serbisk guslar med stråke, Kinesisk ravanastron, fragment af ett »graduale» från 13:e århundradet (pergamenthandskrift);

J. G. Jansson, antiquar. bokhandlare, Stockholm: Flöjt, tillverkad i Karlskrona i början af århundradet, 15 porträtt af musici och tonsättare, div. äldre musikalier, såsom »Musikaliskt Allehanda» 1823—24, 5 band af »Musikaliskt Tidsfördrif» m. m.;

Joh. Flodmark, arkivarie, Sthlm: 10 porträtt af tonsättare och operaartister;

Joh. Svanberg, sekreterare vid k. teatern: 25 porträtt af musici och operaartister;

Theodor Winborg, fabrikör, Sthlm: afrikanskt stränginstrument, minnesmedalj öfver Jenny Lind m. m.;

Charl. Rundgren, biskopinna, Karlstad: 8 tonsättare-porträtt, ett band »Musikaliskt Tidsfördrif», ett häfte »Musik zur deutschen Messe und Ordnung des Gottesdienstes 1526». (Luthers messa 1854);

Andr. Bardens sterbhus (genom fröken Anna Barden): Waldhorn och Kenthorn (B-Kornettens föregångare, stämplade »Joh. Gottfr. Kersten in Dresden»), sannolikt från århundradets början; 130 exempel i harmoniläran med förklaring af E. Drake, notbok, prof. Drakes egenh. handskrift m. m.;

Herm. Berens j:or, sångrepetitor vid k. teatern: partitur till konsert för violin och orkester af Herman Berens s:or (dennes egenhändiga handskrift);

Ivar Hallström, professor, Sthlm: originalpartituret till hans opera »Den bergtagna»; musikautograf af prins Gustaf (gåfva af denne till professor Hallström) samt skriftlig förbindelse att museet efter gifvarens död erhåller hans stora samling autografer af musici och operaartister, deribland många verldsberömda namn förekomma;

Siegfried Saloman, kompositör, Sthlm: Ett album med 90 fotografiporträtt af berömda musiker och operaartister, en stor del med egenhändig påskrift;

Geskel Saloman, professor, Sthlm: 3 af gifvaren i olja målade porträtt (bröstb.), framställande tonsättaren Friedr. Smetana, pianisten Alexander Dreyschock och violinisten Ferd. Laub;

Lars Zetterquist, konsertmästare, Sthlm: violinstråke, inköpt (jemte den violin, som nu eges och begagnas af hr Z.) till Sverige år 1614 från bröderna Antonius och Hieronymus Amati sjelfva; div. äldre musikalier, tryckta och handskrifna.

Det lika intressanta som praktiskt gagnande museet ökas oupphörligt och förtjenar att erhålla bidrag af alla, som kunna öka dess samlingar.

Svensk kyrkomusik i Tyskland. Lördagen den 29 april var i Johanneskyrkan i Leipzig anordnad en konsert, vid hvilken kyrkans kör under anförande af den för dervarande musikvänner kände kantorn vid nämnda kyrka B. Röthig utförde svensk kyrkomusik för solo, blandad kör och mansköor samt orgelmusik. Det väl valda programmet inleddes och afslutades med församlingssång ur prosten R. Noréns och direktör J. Moréns koralbok och upptog för öfrigt Doxologie af John Morén, G. Wennerbergs »Davids psalmer» 126 och 139, Motett för blandad kör af L. A. Lundh, orgelpreludium (g moll af Emil Sjögren) och »Hjeltar som bedjen» (»Helden die beten») manskör af O. F. Tullberg (komp. till firande af Gustaf II Adolfs 200-åriga dödsdag den 6 nov. 1832).

»Lagos» musik i utlandet. Institut Rudy, société de musique d'ensemble, hade d. 19 mars en »audition», hvarvid endast kompositioner af svenska tonsättarinnan »Lago» (Netzel) förekommo, nemligen Allegretto och Allegro ur »Suite» för piano och violin, »Berceuse» och »Tarentelle», hvilka bisserades liksom sången »Voici la brise». Andra gifna sånger voro »Ave Maria», »Mèlodie» (med violin obl.) samt »Chant de rossignol». Ofvannämnda Suite jemte sånger utfördes under samma månad i Berlin af »Freie musikalische Vereinigung». Innan kort lär utkomma på Hachettes förlag i Paris en Suite för flöjt och piano och hos Simrock i Berlin en Violoncellsonat.

Kompositören J. Ad. Hägg, hvars på sista åren utkomna kompositioner ansetts skrifna under hans tidigare tonsättareskede, har lemnat oss den upplysningen, att flere af dem t. ex. Sonaten och flere »Lieder ohne Worte», af oss nyligen anmälda, äro komponerade under senare år och att herr Häggs kompositionsverksamhet ännu fortgår.

Göteborg. D. 6 april gaf fröken Zelmica Morales en pianokonsert, å hvilken hon tillsammans med fröken Ellen Nilsson spelade Chopins Fmoll-konsert, för 2 pianon, samt konsertetyd af Liszt m. m. — En ny barnkonsert har gifvits af dir. Brüchner, hvarvid bl. a. utfördes Rombergs barnsymfoni och hans egen 5-årige son spelade fyra stycken för violin. D. 24 april började Lombergs operaturné en serie föreställningar på Stora teatern under medverkan af signora Cesira Menin från kgl. teatern Mercadante i Neapel, signori Giovanno Cokinis och Ettore Gandolfi från italienska operan i Moskwa. De tre artisterna hafva nu här gemensamt uppträdt i »Pajazzo» och »Cavalleria rusticana»; de båda herrarne äfven i »Faust», då hr Lomberg återgaf Valentin. Utom dessa operor har under samma vecka »Geishan» gifvits 3 gånger och »Vermländingarne» på en matiné. Den sista april gaf hr Lomberg en matiné med biträde af sångerskan fröken M. Keyser, de tre främmande sångartisterna samt hr Pratti och Delle Ponti, den förre violinist, den senare pianist och ackompagnatör. Likasom operasångarne torde alla främlingarne ha tillhört den operatrupp, som under säsongen bildade »italienska operan» i Helsingfors. Hr Cokinis sjöng, före ofvannämnda uppträdande på scenen, i Trädgårdsföreningens konsertsal (i annonserna kallad »den berömde grekiske tenoren Jouanis Cokinis»), der

äfven »violinelfvan» Carlotta Stubenrauch samtidigt spelat. Den 25 april gafs här konsert af Lunds studentsångförening på hemresa från Norge.

Strängnäs. Den 25 april föreläste domprosten Nylander härstädes »Om sången och musiken i Jerusalems tempel». Föreläsningen som illustrerades med afbilder af tempelinstrument och en sångkörs utförande af Davids 1:a Psalm med G. Wennerbergs musik, behandlade såväl poesi som musik hos hebreerna, med hänseende till föreläsningens ämne. Sålunda framhölls i denna poesi parallelismen äfvensom det antitesiska och syntetiska uttrycksättet, hvarpå exempel anfördes. I fråga om psalmernas användning vid den italienska gudstjensten framhölls att man genom Talmud känner att tjugusju af dem sjungits. David hade för tempelsången inrättat tre levitkörer med tre anförare. Efter templets uppbyggande anställdes 24 afdelningar sångare och 288 sångledare. Någon harmonisång i vår mening förekom ej; sången var af mera recitativartad karaktär, den började lägre och höjdes småningom, särskildt då ordet Jehova förekom. En sång som i judiska familjer sjunges vid påskalamshögtiden föredrogs af föreläsaren. Tempelorkestern var sammansatt af slaginstrument, sträng- och blåsinstrument. Hufvudinstrumenten voro strånginstrument, harpa och lyra; af blåsinstrument användes trumpeten eller luren, hornet (först vädurshorn, sedan metallhorn) samt pipor, af slaginstrument förnämligast cymbalen, bestående af två metallskifvor, som slogos mot hvarandra. I templet användes blott sju olika instrument. Orkestern i det Herodianska templet var sammansatt af 9 lyror, 2 harpor och 1 cymbal; vid högtidligare tillfällen förstärktes orkestern. En noggrann föreställning om musiken i Jerusalems tempel har man svårt att få, men i de judiska församlingarna i vår tid användes nog ännu melodier, som ursprungligen tillhört den gamla judiska sången.

Föreläsningen hölls inför en talrik samling af mycket intresserade åhörare.

Från våra grannland.

Kristiania. April 16—30. Enda pjesen med musik på Kristiania teater under denna tid har varit det förut omnämnda lilla sångspelet »N:o 333». Eldorado-teaterns spellista har samma tid upptagit »Vermländingarne», »Nitouche», »Bocaccio», hvari fru Gunhild Schytte-Jacobsen debuterat som Fiametta, samt »Sköna Helena». Centralteatern stängdes, troligen för alltid, den 1 maj med uppförande af Drachmanns sagospel »Der var en gang . . .», musik af Lange-Müller.

Af konserter ha i synnerhet studentkonserterna den 22 och 23 april af Lunds studentsångförening och Den norske Studentersangforening gemensamt ådragit sig mesta uppmärksamheten. Den sista gafs med biträde af Kristiania teaters orkester. En populär konsert gafs den 20 af den unga violinisten Carlotta Stubenrauch. Den 26 konserterade fru Erika Nissen, biträdd af herr Thorv. Lammers och fröken Caroline Bergh, med hvilken fru N. spelade Fuga och Sonat af Mozart för 2 pianon. Konsertgifvarinnan spelade för öfrigt Bach-Liszts orgelfantasi och fuga i G-moll, Beethovens sonater i Ass-dur och C-moll (1:a sats) samt stycken af Couperin, Rameau och Scarlatti. Den 29 gaf »Holters kör» en konsert. Medverkande voro fru Erika Nissen, fröken Hildur Andersen och herr Eyvind Alnæs. Programmet upptog: 1. Brahms »Schicksalslied» för kör och piano; 2. Franske folkesange (fr. 1650) för kör; 3. Schumann: Andante och Variationer samt Saint-Saëns: Marche militaire; 4. Brahms: op. 44, damkör; 5. Aug. Söderman: »Ur Idyll och epigram», körer.

Helsingfors. April 16—30. Af teatrarna har endast Folkteatern med »Nerkingarna» bjudit på en musikpjes under denna tid. Till förmån för folkbildningens höjande ha ytterligare gifvits konserter af hvisselkonstnären, ingeniör G. J. von Fieandt, af fröken Maria Collan och grefvinnan Aina Mannerheim i förening samt en musiklitterär soaré, å hvilken en pianotrio af Fr. Smetana spelades af hrr Ekman, Novacek och Hutschenreuter, sång utfördes af fru Clopatt och hr Ojanperä. — Filharmoniska sällskapet gaf på sin 7 och sista symfonikonsert för säsongen Scener ur »Der Ring des Nibelungen»: 1. Rheingold, 2. Die Walküre, 3. Siegfried, 4. Götterdämmerung. En folkkonsert med samma program följde såsom vanligt. Den 26 gafs af hr Jean Sibelius en konsert med hans egna kompositioner: 1. »Skogsrået», symfonisk dikt för orkester (komp. 1894); 2. Symfoni; 3. »Atenarnes sång» (V. Rydberg) för unison goss- och manskör med orkester.

Köpenhamn. April 16—30. Kungl. teaterns spellista under sista hälften af förra månaden har upptagit »Don Juan», »En midsommarnattsdröm», »Orfevs och Eurydike», »På Sicilien», »Carmen», »Elverhöj» och »Farinelli» samt Bournonvilles vådevill-balett »Bellman eller Polskdansen på Gröna Lund» med musik af Bellmansmelodier, arrangerade af Paulli. — Kasino-teatern har hufvudsakligen bjudit på »Geishan». — En Filharmonisk extra konsert gafs den 21 med Victor Bendix som dirigent och upptog symfonier af Sinding och César Franck. — Af »Musikpedagogiske Foreningen» har gifvits en historisk musikafton med biträde af sångsolister och en mindre madrigalkör. Hufvudnumret var en scenisk framställning af »Robin et Marion», franskt sångspel från 13:de århundradet.

Från andra land.

Paris. På Opéra comique har den 20 april en ny balett »Le Cygne» med musik af Lecocq vunnit fullständig framgång.

Berlin. Thomas' »Mignon» gafs här den 17 april för 150:de gången af dessa infalla 100 under åren 1866—96. På »Theater des Westens» har fru Alma Fohström-Rode nyligen gästat och uppträdt som Dinorah och Margareta i »Faust». Hon berömmes mycket för sin utmärkta koloraturgång. Fru Fohström säges nu ha flyttat från Moskwa, der hon länge varit bosatt.

Dödsfall.

Förster, Sophie, hertigl. sachsisk kammarsångerska, afled 27 febr. i Wien. Elev af Teschner i Berlin och Böhme i Dresden, uppträdde hon först offentligt 1854 och gjorde sedan stor lycka som konsert- och oratoriesångerska. 1862 uppträdde hon på scenen i Meiningen såsom Norma och firade stora triumfer på flera större scener särdeles i München, der hon 1864—66 verkade som primadona. I slutet af 60-talet drog hon sig undan till privatlifvet och blef sånglärarinna, särskildt eftersök af amerikanska sångerskor.

Hausegger, Friedrich von, jurist och betydande musikskriftställare, f. 26 april 1837 i Wien, † 24 febr. 1899 i Graz, der han var docent vid universitetet i musik, historia och teori. H. studerade musik i Wien för Salzmann och Otto Dessoff. Af hans utgifna skrifter framstå i synnerhet »Musik als Ausdruck», som blifvit af några ansedd såsom grundläggande för den nyare musikestetiken, »Wagner und Schopenhaner» samt »Das Jenseits des Künstlers».

Liebhardt, Louise, fru, fordom berömd operasångerska, född i Oldenburg, död 21 febr. 1899 i London i en ålder af några och sjuttio år. Hon tillhörde, med få afbrott, operan i Wien 1845—1864 som koloratursångerska, verkade sedan som primadonna vid Coventgardens och Her Majestys opera i London samt, efter att ha lemnat scenen, som sånglärarinna.

Svensk Musiktidnings musikbilaga

1899

till helårsprenumeranter hoppas vi kunna sända med nästa nummer. Den utgöres af

MUSIKALBUM

XII

10 sidor, innehållande

för piano 2 händer:

Wilh. Stenhammar: Ur musikdramat »*Gildet på Solhaug*». 2:a aktens introduktion (införd med benäget tillstånd af Det Nordiske Forlag, musikförlag. Henr. Hennings, Köpenhamn);

Em. Sjögren: *April,* skiss;

Gust. Hägg: *Pastoral;*

Fr. Zierau: *Vildrosen;*

för en röst med piano:

Aug. Elfåker: »I skogen dväljes jag stilla» (A—tvåstr.D).

Redaktionen.

Vacker musik till godt pris.

SVENSK MUSIKTIDNINGS

Musikalbum XI

Pris 1 krona

fins till salu å Expeditionen, Kungstensgatan 56, 3 tr., samt i bok- och musikhandeln.

Innehåll: för piano: **Beethoven:** *Kontradans;* **J. Schulhoff:** *Confidence;* **J. Ad. Hägg:** *Albumblätter:* Impromptu. Lied an...; **Alb. Lindstrand:** *Minne af Rob. Schumann:* Sång med piano: **A. M. Myrberg:** *Svärmeri* (a—d).

Festmarsch

för piano af ***Gustaf Hägg.***

Denna vackra och ståtliga marsch finnes nu att tillgå i godtköpsupplaga à 50 öre.

Svensk Musiktidnings förlag.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verklig musikaliskt utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen.

Kungstensgatan 56, 3 tr.

Mottagning kl. 9—10 f. m. och 3—4 e. m.

Frans J. Huss.

Eleganta Permar

till Svensk Musiktidning finnas till salu à **2 kronor** hos P. Herzog, Malmskilnadsgatan n:o 54.

Svensk Musiktidning

Nordiskt Musikblad. — 19:de årgången. — ***För hvarje musikaliskt hem,***

utgifves 1899 efter samma plan som förut, innehållande ***populär läsning i Musikaliska ämnen, porträtter*** *med* ***biografier*** *och* ***musikbilaga.*** *Tidningen utkommer såsom förut två gånger i månaden (utom juli—aug., »den döda säsongen») till ett pris af* ***5 kronor*** *pr år, lösnummer 25 öre. Prenumeration sker här å* ***Expeditionen, Kungstensgatan 56,*** *3 tr., i* ***bok-*** *och* ***musikhandeln,*** *å posten och tidningskontor.* ***I landsorten*** *prenumereras bäst å* ***posten.***

OBS! Porträtter i N:o 1: Adolf Lindblad, Carolina Östberg, N:o 2: Adelina Patti, Joh. Mazèr, N:o 3: Ch. Gregorowitsch, N:o 4: Davida Afzelius, N:o 5: Algot Lange, N:o 6: Otto Nicolai, N:o 7: Tora Hwass, N:o 8: Andreas Hallén.

J. G. MALMSJÖ

GÖTEBORG

Etablerad 1843.

Kongl. Hofleverantör.

Tjuguen **första** pris, in- och utrikes.

Flyglar och Pianinos

Beqväma afbetalningsvilkor.

Talrika vitsord från framstående musici och konstnärer, bl. a. från **Alfred Reisenauer, Professor Frans Neruda, Alfred Grünfeld, Moritz Rosenthal, Prof. Franz Mannstädt, Dir. Aug. Körling, Mad. Teresa Carreno, Fru Margareta Stern, Fru Hilma Svedbom, Fröken Tora Hwass** samt **Kungl. Musikaliska Akademien** och **Göteborgs** mera framstående musici och musiklärarinnor.

J. LUDV. OHLSON

STOCKHOLM

Hamngatan 18 B.

Flyglar, Pianinos och **Orgelharmonier** af de bästa *svenska* och *utländska fabriker* i **största** lager till **billigaste** priser under fullkomligt ansvar för instrumentens bestånd.

Obs.! **Hufvuddepôt** för **Blüthners** och **Rönischs** verldsberömda Flyglar och Pianinos.

I Musik- och Bokhandeln:

Populär

Piano-Skola

med

Klaviatur-Tabell

för noternas snabba inlärande.

Ny, lättfattlig undervisningsmetod för barn, öfversatt och bearbetad efter

Prof. **H. von Bocklet.**

Häft. 3 kr., i pappband 3: 50, clothband 4 kr.

»Enkel, praktisk och fullt systematisk, gående i lagom hastighet och utan hopp från det lättare till det svårare. Torde vara den bästa pianoskola vi hittills haft i Sverige. En ytterligare förtjenst hos det verkligen vackra arbetet är att bearbetaren förmått göra det så alltigenom svenskt som det verkligen är.»

(Gotlands Allehanda.)

Elkan & Schildknechts Musikhandel

28 Drottninggatan 28.

Skandinaviska Orgelfabrikens

Kammarorglar,

hvaråd de nyaste uppfinningar och förbättringar tillämpas, äro af våra förnämsta orgelkännare såväl i Stockholm som i landsorten *enhälligt* vitsordade för att vara de **bästa** i norden tillverkade. Prisbelönta i Köpenhamn 1888 (enda pris med medalj), i Norrköping 1889, i Helsingborg 1890 (första pris). Priskuranter sändas på begäran franko.

Skandinaviska Orgelfabriken.

Kontor och utställning i Stockholm.

Mästersamuelsgatan 24.

OBS. Äldre årgångar

af denna tidning, med eller utan musikbilaga, erhållas till nedsatt pris (endast kontant) å expeditionen.

Innehåll: Gustaf Hägg (med porträtt). — Ur E. von Hartmanns Estetik (forts.). — Musikbref från Napoli af Anteros. — Musikpressen. — Från scenen och konsertsalen. — Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten, från våra grannland, från andra land. — Dödsfall. — Svensk Musiktidnings musikbilaga 1899. — Annonser.

STOCKHOLM, CENTRAL-TRYCKERIET, 1899.